

Iza no meloka

Auteur(s) : Rabearivelo, Jean-Joseph

Les folios

En passant la souris sur une vignette, le titre de l'image apparaît.

3 Fichier(s)

Citer cette page

Rabearivelo, Jean-Joseph, Iza no meloka, 1924-11-14

; 1924-12-16

Claire Riffard, équipe francophone, Institut des textes et manuscrits modernes (CNRS-ENS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Consulté le 12/01/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/francophone/items/show/1666>

Description & analyse

Éditeur(s) de la fiche Resztak, Karolina

Révision Jar Luce, Xavier (28-07-2015)

Informations générales

Cote NUM TRAD REV TM Meloka

Nature du document Photocopie

Localisation du document BNF (CR)

Présentation

Date

- [1924-11-14](#)
- [1924-12-16](#)

Genre Presse (Article rédigé par l'auteur)

Mentions légales Fiche : équipe Manuscrits francophones, ITEM (CNRS-ENS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)

Éditeur de la fiche Claire Riffard, équipe francophone, Institut des textes et manuscrits modernes (CNRS-ENS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Notice créée par [Richard Walter](#) Notice créée le 16/12/2014 Dernière modification le 16/09/2025

toraka ity, dia raha tsy lany mainty enty ny orana enty an'ambony tsy antsoantso hoe Joba, sady tsy n'akalana, ary y sareo manao sy, (fa izany no a dia tsy han-

izahay aloha; tsenankisoa man'amin' indray, 'tao, dia e avia a tsy mahazo hen' ondry teo faran' izay masy fandanjana vefa, raha tsy dia ampioriko, ao ankehitriny, feny anankiray / fa venty mon-aha izao hana-

ra ho be fasana teo Antanana-mandalo fasa- miantso ma- 'ahiahy, fa ny ra, na nihaino y Lohavohitra sy nampianono no nataon' izy tampotampo-olo izy ka tsy

ika, hoy Ran-ny efa naha- ny sisa. treritra ny ha- , hoy ny lehi- rionjakoto. y teniny izy, havankavanay o. Faran' izay i. tsaina izy io, ra, fa lasany alala na inona hole hono ny

'izy, fa nahery ivon' izy irery, i nampy me- dia feno. ia reko fa tsy satria izahay na. hiany fa diao dia tao. Tsy dia samy tsy moa, sarak' io y izaho kosa. tsy eritreritra, matontoa toka- sareo ny hen'

a aho, ny fa- n' ny toerana y latsak' izany lindrira izahay y misy fasana solo lasan' ny lona ringan' ny na monja. Ka shaka eran' ny ngy efa voato-

no ny akoho, ky ny finkoko, dehi' intsony, nih' ny fatana ka mafy, hany lialiko, fa tai-velona indray

Randrienja o, iatoa. fa Saingy iaty, hoy Ran-oy ny zokiko, y akory, fa ny y izy. o. Fantany

voky loatra Randrienja, ka ho menatra raha io resaka io no halavaina. Nony afak' ampito Randrienja, dia lasa nikatara taty Antananarivo. Aseboty manaraka' io, dia tonga ny iraka hilasa aminay, fa maty izy. Hoatry ny olona nihina poizina mihitay hoo, fa vao tonga dia naondro nitaraka. Izay dia tsy ao no tsabaina in-

Samy nilaza ny filazany be hiany olona. Ny tao amin' aza, dia saiky natabotra kely, fa tao ny hanina nomena ary no nahatonga izao.

Izaho kosa, lasa eritreritra irery tao aka- kin' ny fitoeram-bokin-dRandrienja. Tsy nahinay akory no nanokafako ny diari-ny, dia izao no soratra hitako tao... Lohavohitra... Fahanginana... Nofy ratsy.

Tsaroako nisy nanelatra mena teo amin' ny masoko. Naveriko novakiana indray fa nataoko ho nanonofy aho. Kanjo vao mainka mibari-ny tamiko. Ny andro nanorantany ireo tao amin' ny diari, dia 25 Alahamady... Sabotsy...

Nakomboako haingana ilay Diari. Vovohako ny lakilen' ny zava-mifana. Ren-dRandrienja marina tokoa ny tenin' ilay mpi- varotra nampitohotra, ny namany hoe LO-HAVOHITRA. Tsaroako koa izy ilay nanao hoe miritritra ny hanaovana ny hen' ondry fony nandalo hariva teo Belamba. Ary voky loatra izy, ka nitambatra ho noly ratsy izany rehetra izany. Ny havoikiana nitarika amina. Ary ny aretina nampian' ny lahoga. Tsy mahagaga, raha fahafatesana no nafarany.

Izany no tantaran' Andrienjakoto. Tsy arakaraky ny vavany, fa hay mba kanosa hiany izy.

ALLAN EDGAR POE IZA NO MELOKA

TENY MIALOHA. — Noho ny antony manokana, dia novana ny anaran' ny tantara, sy ny tanana ary ny olona voalazany. fa tsy araky ny nanaovan' ilag nanoratra azy.

I. Otto Karl sakaisako. Tamin' ny fotoana nitoerako tany Weimar hatramin' ny lohatona, ka hatramin' ny tapaky ny fararano ny taona 18... dia nisakaisa tamin' olona anankiray atao hoe Otto Karl aho. Tovolahy tsara fanaka- viana tsy io, ary tsy fanakaviany tsara hiany, fa nalaza koa asa-savitsy voan' ny sampoma betaka izy ka resin ny faham- trana ny herim-pony, ary noho ny fahak- viana nahazo azy dia efa namolifo mihitay izy, ka tsy mba nibeivitra izy hampianona ny haren' intsony. Noho ny famindram- pon' ny olona nanan-troa taminy, sy noho ny fahaisany mihitay vao mafy dia mafy dia mba velona tamin' ny fahatoerana tsy hiany izy, ka tsy nikaroka izy anganongan- javatra intsony. Hany mba nataony fada- bana, dia ny famakiana boky, fa mora vidy ny boky tao Weimar.

Ny nifankahitany voolohany indrindra, dia tao amin' ny tranjo kely mahatrahant- ra, famakian-boky sy Gazety, ao amin' ny toer- na anankiray atao hoe Deringerstrasse. Boky mitovy indrindra koa no samy nota- diaviny hovakina tao, noho ny hatsarany sy ny tsy fisiany betaka intsony any amin' ny toerana hafa. Izany kisan-drasendra izany no nahataraiky ny fankazaranay.

Nifankahitany matetika izahay. Nahatari- ky saika ho aminy loatra ny tantaran' ny fankaviany, satria tsotra sady tsy ni- sy anafina no nilazany azy tamiko. Tsy mainty ambarako kosa, fa nahagaga ahy fatratra ny halehiben' ny fahazana amam- pahalany, ny hafanam-pony, ny fahala- san' ny eritreriny lavitra dia lavitra rehefa mi- teny izy.

Nisy zavatra manahirana nokarohiko in- drindra tamin' izay, ka fantatro fa fanam- piana lehibe ho ahy, ny mahita olona man- tsaina tahak' azy. Nolozaiko taminy tsotra dia tsotra izany eritreritra izany. Tamin' ny farany izahay, dia tapa-kevitra fa hiray tranjo mandritry ny itoerako ao Weimar, ary satria aho nalahadala-pivo- lona kokoa noho izy, dia niantsoako izaho irery ny hohan-trano sy ny fanaka, ka ny toerana nofidinay, dia mifanaraka indrindra amin' ny toerany roahy, izay samy be- be alahelo sady tsy mitovy amin' ny olona rehetra, izany hoe tranjo kely efa tobia izy niharava niharava hiany, ary efa tsy nisy mpitoetra hatramin' ny ela, noho ny angano adaladala nolanam' ny olona momba azy. Nefa tsy ninoanay. Ny nisy izany tranjo iz-

ny, dia toerana hoatry ny efa tananaolo ao amin' ny farit' i Koenigsruhe. Raha mba fantatry ny olona any velan' ny toetoe-piananay tao, dia tsy isalahana fa hatsany ho mivadika ati-doha izahay—adala tsy tokony hatoharana anefa. Tena nitoka- monina mihitay izahay. Tsy nanana mpi- tsidika. Ny namako taloha, dia tsy nisy na- taoko mahala ny itoerako, ary ilay sakai- zako niara-nitoetra tamiko indray, dia efa hadinon' ny be sy ny maro hatramin' ny ela, ka tanteraka tokoa ny fizarahanay ta- min' izao tentolo izao.

II. Vonon' olona. Indray takarina izahay, dia namaky ny GAZETIM-PITSARANA, ka tsitra nahita izao vavaho izao.

Meloka mahagaga. Izao maraina izio, tamin' ny telo faman- taranandry, dia nisy antsoantso nahatira- vana sady nisey, izay namoha ny mponina manodidina an' i Hesseplatz. Ary amin' ny rihana fahafatry ny tranjo anankiray no toa nivoahan' izany feo izany, ary araky ny fa- hafantarana dia tsy nisy olona nitoetra tao afa-tsy Madame Dresel, sy ny zanany vavy atao hoe Fraulein Margaret. Na dia niverim- berina matetika aza ny antsoan' izy mianaka, dia tsy azo nidirana tao an-trano, ka ny po- lisy no nilazana, ary nony afaka kelikely re- hafa novakius ny varavarena, dia nisy olo- na tokony ho folo nandroso tao, ka ny roa tamin' izy ireo dia polisy.

Tamin' izay, dia tsy nisy feo re intsony; nefa neny tonga tao amin' ny tampon-toha- tra voolohany ny olona, dia injaio nisy feo mafy anankiray na roa, na mibeatra noho izany, tsy hoatry ny mifanditra dia mifan- ditra, ary nehevina ho avy ao amin' ny rihana ambony. Nefa nony tranjo ny tam- pon-tohatra faharoa, dia nangina indray iz- ny feo izany, ka hoatry ny tsy nisy na ino- na na inona akory.

Dia nihahaka nitety ny efitra rehetra ny olona. Tao amin' ny rihana fahafatra, dia nisy efitra malalaka anankiray manatrika ny tokotany, izay voadidy lakile avy any an- tany. Novakina ny varavarena, ka zavatra mampihorin-koditra sy mampangovitra no hita tao.

Tsy hita holazaina ny fikorontanana eran' sy trano; tapatapaka daholo ny fanaka, sady nihahaka teny rehetra teny ny sombin- tombony. Parafara tokana no tao, ary ny kidiro dia niala tamin' ny toerany, ka nian- jera teny amboni-gorodona. Teo ambonin' ny seza anankiray, dia nahitana harena mbola vonto ra. Teo amin' ny fatan' ny la- faoro, dia nisy nandalo-bolo lava telo nio- gotra hatrany amin' ny fotony, sady voa- pentina ra koa. Teo amin' ny gorodona, dia nisy vola farantse efitra, kavina iray, sotro- volafotsy lehibe telo, sotrokelany varahimpo- ty telo, ary kitapo roa nisy farantse kely vola- mba ho ariary valon-jato. Ny vala sarihana tamin' ny latabatra fanoratana, dia nampitampatra tery anjoron-trano, ary tsy isalahana fa nangalarin' olona ny foto anatin' na dia nisy hiany aza zavatra sasany tsy voakasika. Tao ambony kidiro dia nahitana vata vity kely anankiray koa. Voa- voha izy io, nefa mbola teo amin' ny fatan' ny lakile. Tsy nisy inona tao afa-tsy taratasy antitra tsy nisy antony loatra.

Tsy hita izay nalehan' i Madame Dresel, nefa, noho ny fatana nihintanany ny molaly be loatra, dia tao amin' ny lafora no na- noavana fikorontana ka ny fatin' i Fraulein Margaret zanany no nosarihana avy ao i Nitsongoloka izy, ka ny loahany avy aty ambany no voaray aloha. Tokony ho naseaik' izay nanitrika azy tao an' aina izy io, ka tsy fatsofaka tany anati-lafaro fivohan-tsetro- ka lavivavitra hiany Mbola mafana ny faty. Vao nojerena kely foana, dia hita, fa nika- kiaka daholo ny tenany rehetra. Ny fikaso hany tamin' ny rindrin' ny lafora no tsy mainty nahatonga izany.

Ny tarehiny dia voarangodrangotra, ary ny vozona dia nisy ratra mangana, sy dian-koho lalina dia lalina, izay hoatry ny nanambara fa angamba nokendaina no nahafaty azy.

Dia nosavana daholo ny toe ana sisa re- heta tao an-trano, nefa tsy nahitana na inona na inona intsony. Kanjo inty koa ny fatin' i Mme Dresel, tao amin' ny tokotany kely vita rarivato, ao an-damosin' ilay tranjo. Hentitra tapaka mihitay ny tendany, ka no- ny vao nobetaina ny tenany, dia tavela tamin' ny tany ny loahany. Na ny vatany, na oy loahany, dia samy rakatry ny ratra, ka saiky tsy fantatra ho olona intsony.

(Mbola hotohizana)

III. Filazana. Mampandre anaro fa M. Ernest Rama- roson, Mdecin civil, izay efa anankara fika- ha-marary eo androfan' asisonin' i Mahama- sina, dia efa miasa-ao izao, ka vonona han- dray ny marary rehetra sy hitidika izay any an-trano koa na ora inona ma ora inona.

Ny fahasana ny vehivavy dia karakarai- ny fatratra koa.

NY ALOKY NY FASANA

Nesoratan' i NIVONDRAHONA (Tontany)

Mihadio ny tany raha ny toa ahy ao lasa; nefa indray, rantsan-lanan' izao kosa no mba hanirina ny masoko? Ho faty irery eto ve aho?

Ah... Mangidy izany neny o! neny malalako, neny havako, neny dia ahy, nefa tsy tiako kosa hono, inany nahan- tra tamiko, nefa noroahiko, fadirano- vana aho neny o, aiza hianao e!

Mitombo ihany ny hafanana: mifan- garoharo ny eritreriny; toa hitany eo anilany hono, izany reniny ka nahin- jiny ny sandriny roa hanatona azy. Mi- teniteny indray ny vavany, "Neny o, marary aho e, omeo vary kely aho fa noana." Mihena ny hafanana, miberike- rika izy, ka hay rediredy fotsiny izany, akapony ny loahany dia mijajo ao ny ranomasony.

Fa tamin' izay indrindra no nidiran' ireto olona mivady mihaja, izay efa ni- karoka azy nandritry ny telo andro izay. Nifanototra nanarina ilay zaza- hy izy, izay efa hoatry ny maty mihitay. Ily ve ny zanako, hoy Ravahindriaka, sady nampiofiny ny marary no noro- korohony teo; indray, hafa mihitay ny fon' ny niteraka! Hoatry ny nanofy in- dray izao ny marary, nihikerika fona- na izy. Manatrika azy izao ny tavan' ilay nisotro rano tsy tiana taminy, ka niatsembotra ny fony. — Ah neny o, hianao io, avelanao ve ny heloko? aiza moa aho izao?

— Eto anilako hianao sombinaiko. — Mifona ary aho neny o, mamele re — Eny mampela anao amin' ny foko rehetra aho, ny aiko kibo; nitoerana aho ka tsy mba to-fo aman-janaka, sady la- tsaka ny ranomason-dreniny amin' izay. — Misaotra ary ry neny o! Nipotra- potra ka ny ranomasony. Nihodina ny loahany, nijery an-dRavahindriaka izy.

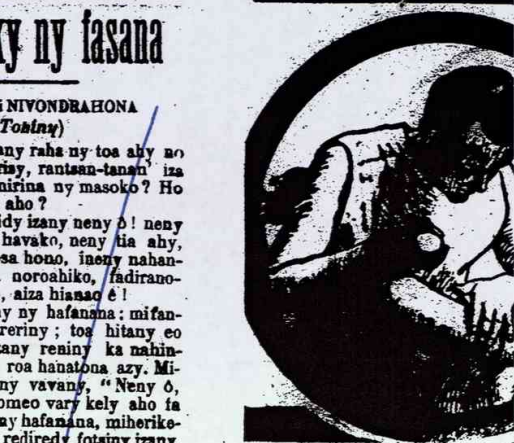
— Ary hianao, hianao ve no dadako? — Eny izaho no dadanao anaka, dia lity dadanao izay nandao an-dreninao nandritry ny 18 taona, ary tonga izao mba hapanitra ny lasa i Tapa-bolana taorian' izany dia sitrana soa aman-tara ny marary, ary niara-belona finatri- tra izy telo mianaka izao, sady mpa- nakarem-be.

Indray andro izay, namangy azy telo mianaka aho, ary teo am-pisotroana ka- fe teo an-davaranana no niantaran' ingahy Ravahindriaka tamiko izao tan- tara izao. Lany ny kafé, ny andro har- iva, ka dia nilangana hody ah; teo am-panaovam-beloma dia nandray ta- nana ahy Ramatoa, ary latsaka ny ra- nomasony no niteny hoe: Efa namaky ny Aloky ny fasana izahay tompoko.

(Tapitra)

Fehezan-taratasy

Antananarivo, le 14 Novembre 1924
Tafonaro mipoaka, morika manene, Fivondronana sy lalana feno, Dia faty ny ankizy fa tonga ny fety, Ka revo dia revo, hanao retinety!

Ao amin'ny M. Simon T.

sy Isotry, dia nahafinaritra ny olona tsy naho ny haren'ny ny fitaifany Sport-Hova dia mpihanga rahato, mahay mamindra izay tsy izy. Efa tsy hoana kosa angaha izy, ka tonga hoatry vavaho indray.

Ny Kousertry ny morika tao Antan- nina, dia misy holazaina manokana Velona teo indray ny BE BESO, RAHODRA, ary ny MALOK' ILA La- ny vavatoetra mandray ny filotran' izay lahy anankiray izy. Ry zareo tia hira dia nifamony tany Andohalo. Ny ora- no toa mba nahalala fety, ka tsy nira- hanabataba toy ny fananany tamin' io ho- io.

Tamin' ny ataoandro, dia course-ny s- ly teo Mahamasina. Raha bangaban amin' ny poany, dia izao angaha no azy.

E Arakaba fa tena seavaly, Veloma masina Ra-Lai-Mamp Mba sambatra kosa ny tompo- Fa mangorona vola, manongak

Ny amin' i Adoniasy kosa, dia izao. — Fafafody mba nampiozina, Eng indriny, tonga poizana, Izany hoe: nandoro ny aty, Ka namono nahafaty.

Lasa aloha loatra Neptune sakain' tsy hitany. Efa mba nianja hiany izy neny nandeha tokoa, dia nijanona i- ny namany indray. Zato metatra ma- ro no veriny.

Ny amin' i Ambatsoa, dia izao indr- ny. Tsy vato soa, fa vato-kary, Nahavoa sy nankary, Ritra teo ny benefisy, Maro be no very tsy.

Nilazan' i Florentine lavitra izay nampiozina habazo izy. Aka re, fa izany no eritrerina, dia mangidy ny sotroina, hoy ny bedin' ny ankizy lahy dinika.

Dia jereo arak' izao ambany izao n- haran' izy rehetra, fa ireo aloha no na filazana manokana kely.

COURSE I — Alkyon (7 sy 6 fra) — 1 (7 fra) COURSE II — Troupier (10 sy 8 fra) Belle-Rose (14 fra)

COURSE III — Meli-Maged (5,50 sy 6 fra) COURSE IV — As- 6 fra) Mampifaly (9,50). COURSE Florentine (écure 18 fra), Ambatsoa.

Nahazo dimby. — Mme sy M. I mason, agent de la Société de l'Anks any Amboniro (district-n' Ambilobe), drin' i M. Rambondratrimo, caisai amin' ny Energie Industrielle, dia n- zarahaly fongodonga tamin' ny alin- 3 Novembre teo. Ny anaran' ilay kel Ethel Ratsimandry Ratsimandry. Salama tsara tsy sy reniny. Miaraka miara-paly iika.

Tantely amam-bahona. — Ti- ny marizy ny Alatsinainy 3 Novembre nahazo zarahaly Mme sy M. Stanisla- voary, agent de police, izany monen- raus hoe Emmanuel Ravavy. Ny ma- izany. Kanjo ny harivan' io, dia lasan' drimandry ingahy Ramatoa, 65 toona, izy sy M. Razafindrala, dactylograph an' ny Parcs et Jardin, ary Ramatoa mpananany any any amin' ny Gare T. Izany no tantely amam-bahona, fa mis- izy maraina, dia mamoy anankiray kadry nany hariva.

Mananjary. — Natsan' ny tova amin' ny Misiona Anglikana tamin' ny vembre teo, ilay piesy malaza hoe « PRI- PERIOLUS », nosoratan' i Shakespeare. Ramasy (Douanes), sy Andriantereheno Flaubert Kapisy, dia samy nahavita ny jara-ny tsara tokoa, sady fatratra koa.

14/11/24

ny noraisin' ilay Tanala ny tady, ka nosin-toniny, dia nitokona Pipo. Izaho efa namin-dra hiverina. Tsy azoko lazaina ny fahoria-

N° 2 Feuilleton-n' NY TANAMASOANDRO

ALLAN EDGAR POE

IZA NO MELOKA

(Tohinu)

Tsy hita velively izay hanazavana ity za-va mahatalanjona sady mahatsiravina ity.

III. — Feo Inona ?

Nony ampitso, dia nanampy dinidinika voavao toy izay indray ny GAZETIM-PITSARANA : —

Hayvonon'olona tao Hessepalatz

Maro no efa mndinina momba ilay loza isafatsiroa aman-tany, izay noresahinay tao amin' ny Gazety omaly hariva, nefa tsy nobe-ha misy mangirana ihany na kely aza. Izo no fotopotry ny tenin' ny vavolombelona

Paula Muller. Mpanasa lamba, dia milaza ho nahafahana an' i Madame Dresel mianka hatramin' ny telo taona maninjitra nananovany ny fitaizany. Toa nifanaraka sy nifankatia ihany izy mianaka, raha araky ny fijeriny azy. Ny troso any amin' dia voalohany tsara. Tsy misy azony lazaina, momba ny fiainanany sy ny fahazoany fivelomana; nefa araky ny heviny, dia toa ny maninany sy manantatra ny vinan' olona no mba idiran' ny vola aminy. Araky ny teny, dia toa manam-bola mipetraka izy. Tsy misy vahiny na hitany mankao raha sendra maka lamba ho sasana izy. Azony lazaina marina fa tsy nana mpiasa izy mianaka. Toa an-trano koa, afa-tsy ny any amin' ny rihana fahafatra, dia toa tsy nisy fanaka.

Peter Fritz. — Mpivarotra sigarety sy sigara, milaza fa efa-taona izay no nitvot ny vovo-paraky hotrohina amin' i Madame Dresel.

Nisy enin-taona no nitoeran' izy mianaka tamin' io trano trano mahitana ny fatiny io. Fahiny, dia mpanefy havana no nitoetra an' ary ny rihana ambony kosa indray, dia nahofan' tamin' olon-kafa. Mme Dresel no

naka fotsiny izao matetika.

Pipo dia tsy namaly ratsy. Arahiny amin' izay alehany ny renikeliko, ka raha vao mi-

tena tompo-trano. Tezitra tamin' ilay mpanofa izy noho ny tsy fitandremany sy ny fanimbany ny trano, ka nosoriny io, dia izy no nitoetra tao, ary tsy nahofany intsony na dia izay efitra tsy nitoeran' aza. Mandritr' izany enin-taona izany hono, dia tsy mba nahita an' i Fraulein Margaret zanany afa-tsy indim' na in-enina Peter Fritz.

Ny manodidina dia milaza fa mpanao « hitsak' andro » Mme Dresel, hoy izy, nefa tsy mba mino izany aho. Tsy mba nahita an' izy an' izy, ary na oviana na oviana nandringana ny tokonan' io trano io Peter Fritz, afa-tsy ny tompo-trano sy ny zanany; dia mpitondra entana indray mandeha na indroa, ary dokotera impolo angaha.

Betsaka ny mpifanolo-bodirindrina aminy no niteny tahatahak' izany koa. Tsy misy olona mba voatondro ho mpankao amin' izy mianaka. Tsy fantatra na manan-kavana Mme Dresel na tsia Ny varavarankely anoloana dia mahalana no mba mivoha, ary ny ato an-damosina koa, dia mirindrina toy izany daholo, afa-tsy ny ao amin' ny rihana faha-efatra. Vao haingana ihany no nanorenana ny trano.

Franck Bolhen, polisy dia milaza, fa tamin' ny telo maraina izy no nantsoina, ka nahita olona tokony ho roa-polo teo amin' ny varavarankely ambony. Ny sabany hono no nannapitsoka ny hidim-baravarana, fa tsy zavatra hafa. Kopa-droa ny varavarana, hoy izy, ary tsy nisy karetsaka ambony sy ambany, ka mora ihany ny nanapoirana azy. Ny antsoantso dia mbola nitohy ihany, nefa nony voavoha ny varavarana, dia nangingana tampoka. Ny fihainoana azy, dia tahatahaky ny fikiakiaky ny olona maro misy zavatra mampanaintaina azy. Io polisy io no nitari-dalaza niakatra. Nony tonga tao amin' ny rihana voalohany izy, dia nandra feo anankiray mifanditra mafy: ny feo anankiray, hoy izy, dia mitrena, ny anankiray kosa, toa feo maranitra hahafaha izy. Ny teny tsy nisy navaok' ilay feo voalohany, dia nipaika tamin' ny sofiny, ary azony itompoana mih tsy fa tsy feom-behivavy. Reny mazava ny ozona anankiray nantsony teny Frantsay.

try ny mny. mndry mndry ity vaviko ity. Olon-dehibe mihitsy, fa tsy tia ankizy vavy madinika intsony.

Ny amin' ilay feo faharoa kosa, dia tsy fantany mazava na an-dehibe na am-behivavy; ny teny noteneniny dia tsy azony. Nefa araky ny heviny, dia teny Espaniola. Ny fihainoana ny toetry ny efitra, sy ny faty tao anatiny, dia tahaky ny efa notantantantsika omaly ihany.

Ernest Roger Frantsay, mpanefy volamena. Io vavolombelona io, dia milaza ho isan' ny niditra voalohany tao an-trano. Mitovitovy ny tenin' izy sy ilay polisy. Vao voavoha ny varavarana, dia niofenay, hoy izy, mba tsy hidiran' ny olona izay vory haingana dia haingana, na dia vao maraina aza ny andro. Ny amin' ilay feo hoe maranitra na « mikiaka », dia feon' Italiana no fandrenesany azy. Ny zavatra tsy isalasalany dia izao: tsy mba feon' olona tompo-tany io feo io, ary tsy azo inoana loatra ho an-dehibe, fa angamba ho am-behivavy. Tsy mahay teny Italiana izy, ka tsy fantany izy dikany, fa dia ny fiantefantefany fotany no aminaniny azy ho teny Italiana. Mifankahalala amin' i Mme Dresel mianaka sy ela ciresaka tamin' matetika izy, ka tsy an' i Mme Dresel na an' i Fraulein Margaret ilay feo « mikiaka » ren'y.

LUDWIG ODNHEIMER, mpitana hotely. Tsy mba nantsoina ity vavolombelona ity, fa tonga ho azy. Holandais izy (na Dotsa) teraka tany Amsterdam. Sendra nandalo teo anoloan' ny trano indrindra tamin' ny fandrenesana ilay feo niantsoantso; minitra maromaro angamba nisy hatramin' ny folo, no naharetan' izany feo izany. Ny fandrenesany azy dia toa antso lavareny, mafy dia mafy, mahatahotra, hoatry ny fikiakiaky ny efa very tanantenana sy mamoiho. Mba nifanditra tao an-trano koa izy, ka mifanaraka amin' ny tenin' ny vavolombelona rehetra ny teniny, afa-tsy amin' ny zavatra iray loha monja: lazainy fa teny Frantsay ilay antso mikiakiaka na dia tsy mahay io teny io aza izy, ary feon-dehibe. Nefa, tsy ren'y mazava ny teny, noho ny hafaingany, sy ny fihainan' ny hamafiny, noho ny hateranan' ilay niteny angaha, na noho ny tahotra naka azy, hoy izy. Raha tahaky ny heviny, toa feo mahery no azo ilazana azy io, fa tsy

Tsy hisy ny fety mafana, Hipetraka tsy hikorana ?

feo mikiaka loatra.

Ilay feo midoboka kosa dia ren'y marina fa namerina niozona amin' ny anaran' i Sata-na indroa, ary ny an' Andriamanitra indray mandeha, avy. (Nasaina naveriny izany ka hita fa teny Frantsay tokoa). JEHAN WORKAMPF, mpampisambo-bola, na mpitana banky, ao Gneisaustrasse dia nilaza, fa isan' ny manawanana hiany Madame Dresel, ka nametraka vola tao amin' ny bankiny, efa hatramin' ny valo taona izao. Mandrakariva izy no manatitra vola ao amin' ny banky. Kelikely hiany. Nefa tsy mbola naka vola kosa na indray mandeha aza, afa-tsy indroa andro talohan' ny hahafatesany. Ny tenany mihitsy no tonga tany amin' ny banky nandray ariary valon-jato, ka volamena daholo izy rehetra: Nirahiny niaraka tamin' i Madame Dresel hanatitra azy any an-tranony ny mpiasany anankiray. ADOLF LANSTEIN, mpiasa an' i Jehan WORKAMPF, nilaza fa tamin' ie andro io, tokony ho amin' ny 12 antoandro, dia nanatitra an' i Madame Dresel tany an-tranony izy, niaraka tamin' ny vola valon-jato farantsa, an-kitapo roa. Vao tonga izy, dia tany Fraulein Margaret naka ny lasaka iray teny aminy, ary ny iray kosa nalam-dreniny. Dia nanao veloma azy izy, ka lasa. Tsy nahita olona tao an-dalam-be izy tamin' io fotoana io. (Tokony hoharavaina kely fa tsy be olona ny lalana HESSEPALATZ, ka matetika no foana).

WILLIAM BIRD, mpanjaitra, milaza fa isan' ny olona niditra tao an-trano. Engliay William Bird, ary roa taona izao no nahatongavany tao Hessepalatz. Isan' ny niakatra ny tohaina voalohany indrindra. Nandre ny feo mifanditra. Ilay feo midoboka, dia lazainy fa feo Frantsay, nefa tsy fantany ny dikan' ny teny. Reny mazava ny hoe MASINA SY ANDRIAMANITRA. Niaraka tamin' izany indrindra koa dia nisy tabataba ren'y, toa olona maro mitolona, na feon-javatra azera sy tapatapaka. Ilay feo mikiaka dia re mafy noho ilay feo midoboka. Ny tsy maha-Engliay, ilay feo dia itompoany, fa angamba Germana hoy izy ary feom-behivavy, fa tsy an-dehibe.

(Mbola hotohizana).

18/11/24

sanga fiasafon-dRahanitra nony tsara re-saku izy mivady, ary ongotany mafy kosa rehefa injny izy miady.

Raha tsy io sangan' ilay tovolahy io angamba, dia ho nanaiky izy. saingy nofoh.

N° 3 Fenilleton-n' NY IANAMASOANDRO

ALLAN EDGAR POE IZA NO MELOKA

(Tohinj)

III. — Feo Inona ?

Dia nantsoina indray ny vavolombelona efat' niohloha azy, ka nifanaraka ny teniny fa ilay efatra nahitana ny fatin' i Margaret, dia nihidy tany anatin' tamin' ny nahaton-gavany. Nangaha daholo ny tio, ka tsy nisy tabataba na fitolokoana re. Nony fefa novohana anefa ny varavarana, dia tsy hita izay olona bio an-trano. Ny varavarana kely, na anolohana na an-danina, dia samy voahidy avy aty anatin' avokan' ny varavarana nampisaraka ny efatra, dia nikutona koa, nefa tsy voahidy lakilo. Ny varavarana man-kao an-danina, dia voahidy avy aty anatin' torak' izany. Efitra kely anankiray any amin' ny rihana fahefatra, ary eo an-bavan' ny lalatsara no nivoha midanadana; feno tontam-purafara sy vata tao; nefa tsy nahitana olona. Tsy nisy tsy nosavana eran' ny zoron-trano. Nisy nipifafa lafaora malaina hisokitra ny lafaora rehetra. Vondura rahiteo fa efatra ny rihana, ary any ambony indrindra manolotra ny tafon-trano koa dia mbola azo itoerana. Ny varavarana-kelin' ny no an-tafon-trano dia vita vono-barbona amin' ny fentika, ka angamba efa tamin' maro no tsy nivohany.

Ny tsy itanaraban' ny vavolombelona, dia ny fahelan' ny fotoana inon, batramin' ny fandrenesany ny feo nifanditra, ka hatraon' ny mokatana ny varavarana. Nefa na maza-ahona na manao ahoana, dia tsy tokoa ny ho latsaky ny telo minitra, ary tsy mihetatra ny dimy. Satria dia satria ny fanapisobana ny hini' ny varavarana.

ALFONSO GARCIO, mpianto drahahana,

teo, tratry ny orana latsaka, namelovelomafy, nolatsain' ny andro lasa, sy nihomehezan' ny andro ho avy.

Vola tsy vaky no nampitondrain-dRako-toandriana azy. Ny zaza very no tolorana

dia isan' ny mponina ao Hessepalatz. Espaniola izy, ary anankiray amin' ireo miditra tao an-trano, nefa tsy mba niakatra, fa olona malaky taitra hono, ka tsy te hijery ny ady reny.

Ilay feo midoboka, dia lazainy fa *Frantsay*; nefa tsy nisy teny azony mazava. Ilay feo mikiaka, dia lazainy fa *Englisy*, ary matoky izany marina izy, na dia tsy mahay teny Englisy aza, noho ny fandrenesany ny fandehany fotsiny.

ALBERTO MONTANI, mpanao daraz y dia milaza fa anankiray amin' ny niakatra voalohany indrindra. Samy rery daholo ireo feo roa karazana ireo. Ilay midoboka dia inoany fa *Frantsay*, ary nisy teny maro reny mazava aza, izay heveriny fa tahatahaky ny fisonana na fivalozana. Ny teny navoakan' ilay feo mikiaka kosa, dia tsy nisy voasambony, noho izy haingana loatra sady tsy mitovy hamafy. Angamba *Rosiana* izay teny izay, hoy izy. Alberto Montani anefa *Italiana*, ary tsy mbola niresaka tamin' ny *Rosiana* na oviana na oviana.

Dia nantsoina indray ny ankabeazan' ny vavolombelona, ka samy nilaza marina daholo fa ny lafaoro rehetra any amin' ny rihana fahefatra, dia ety loatra, ka tsy azon' olona itsofohana, ary tamin' ny nampamafany azy aza, dia tsy olona no niakatra tany anaty lafaoro, araky ny fomba mandrakariva, fa borosy izay nalefa niakatra sy nidina eran' ny fantsona fandehanan-tsetroka rehetra.

Tao ivonon' ny efitra indray, dia tsy nisy lalantsara tokony hahazoan' ny ilay namono mandositra, rehefa reny fa nisy olona niakatra. Ny fatin' i Fraulein Margaret, dia nihitsoka mafy dia mafy tao amin' ny lafaoro, sady namahana, ka raha tsy lehilahy dimy na enina, no nimokitra nisarika azy tao, dia tsy tafivoaka.

HERR MUNSTER, dokotera. Nantsoina mazava ratsy haminika ny fatin' izy mianaka, izay nianapatra teo an-purafara. Ny tenan' i Margaret, dia rakotra ratra sy man-gana. Ny anton' izany, dia ny nampidriany

olona nampitondrain' azy, nefa tsy maza-ahona. Vao mainka nalaho anao aho, ka izao tonga eto izao. Isaorako ny vola tsy vaky, fa natao ho fara-fisarahana, kanjo tonga fam-podiana. Niondrika nitomany Rahanitra.

azy tao anaty lafaoro. Hafahafa dia hafahafa ny fijejena ny tendany: voalohany aloha dia rangotra lalina maromaro eo ambanin' ny saoka, ary manarak' izany, dia pentina mivalo-mainty, izay angamba dian-drantsan-tanana. Ny endriny dia hatsatra mahatsiravina, ary ny masony dia hoatry ny mipotsaka. Ny telany dia saiky tapaka hentitra. Eo amin' ny lempona tandriin' ny an-bavan' fony, dia nisy mangana lehibe izay tsy isalasalana fa vokatra ny lohalika nanindriany azy. Araky ny hevitr' i Dr. Munster, dia no-ke-dain' olona iray na maro Margaret.

Madame Dresel anefa, no dia voa mafy, naharikoriko loatra. Tapatapaka ny taolan-dranjo sy ny taolan-tsandriany havanana. Ny taolan-dranjo ny havia sy ny taolan-tehezany dia toro mihitsy. Ny tenany rehetra, dia rakotra ratra tsy maha-te hijery. Tsy azo vinany velively izay dia nahatonga azy ho potika toy izany. Angamba, langilangy, na bara vy, na seza, na fiandiana hafa m-kadiry sy mavesatra hiany no mety hahatonga ratra mahatsiravina toy ny azy, nefa tsy izany hiany, fa tsy maintsy olona faharan' izay matakajaka koa no namely. Na manao-ahoana na manao ahoana, dia tsy misy vehivavy manan-kery ho entina mandratra olona toy izany, hoy Dr. Munster. Ny lohin'ny, hoy izy, dia tafasarak' tanteraka amin' ny vatany, sady potipotika loza aman-tany. Tsy maintsy ho antsy maranitra dia maranitra no nanapaka ny tendany, angamba aza harena.

HERR WILHELM, dokotera mpandig (chirurgien), niaraka nantsoina tamin' Dokotera Munster mba handinika ny faty, dia mitovy fiteny aminy, ka tsy misy ivon-sana ny azy roalahy na kely aza.

Mbola be hiany ny olona nanontaniana, nefa tsy nisy zava-baovao tokony hanampy intsony. Na oviana na oviana, dia tsy mbola nisy zava-nahagaga toy izao teto amin' ity tanàna ity. Hontrany ny voin' ny tamberintany ny polisy, ka tsy mahita izay atsimo sy avaratra.

ra maiona sy mianarary, Ka samy nandrirotra mafy: Ny iray te-bitana ny vazo, Ny an-daniny koa te-hahazo.

IV. Ny hevitr' i Otto Karl.

Ny Gazety tamin' ny hariva, dia nilara indray, fa mihotakotaka fatratra, ny olona manodidina ilay toerana nahafaty azy mianaka. Nasiana fikarohana indray tao amin' ny trano nahitany loza; natao koa ny famotorana fanampiny, nefa tsy nisy vokany. Tao amin' ny takelaky ny Gazety fusiàna, ny « VAOVAO FARANY », dia nisy filazana ny nisamborana an' i Adolph Lanstein ilay mpiasan' i Jehan Workamp mpitana banky, sady niaraka tamin' i Madame Dresel nitondra ny volany. Nefa, angamba ny mba hampitontony ny sain' ny olona fotsiny no nisamborana azy io, fa tsy noho ny fahitana porofo azo iampangana azy.

Otto Karl sakaizako dia toa variana mafy dia mafy tamin' ny faandinihana ity raharaha ity. Ny toetrany eny ivelany no nahalalako izany, fa ny vavany kosa dia nangina. Efa reny nosamborina i Adolph Lanstein, vao mba vaky nanontany izay hevitr' izy.

Tsy nisy azoko navaly azy afa-tsy izao tokana izao hiany, dia ny finoako, sahala amin' ny finoan' ny olona rehetra, fa zavatra tsy azo fantarina ity izy ity, ka tsy hita-ko izay tokony hahazoana ny nanao azy.

— Tsy famotorana kely tsizarizary hoatr' itony tsy akory no mety hahafantaran-javatra, hoy izy. Malaga ho matsilo foana ny polisy eto Weimar, fa raha tahak' izany, dia toa rendrarendrany fotsiny. Tsy manana tena fitsepika hiorana izy, fa ny kisendra-sendra fotsiny no antenainy hanoro lalana azy. Be dia be ny tetik' adiny, nefa saiky tsy mifanandrify amin' izay kendrena akory izy rehetra, hany ka mfindiso tahatahaky ny lehilahy anankiray, izay tsy maintsy mian-kanje mirebareba hoe entina mihaino mozika. Matetika dia mahagaga hiany tokoa ny zavatra vitany, nefa ny fahasotany sy ny fikelazany aina no mahatonga izany, fa raha tsy nanana ireo mpanampy anankiroa ireo izy, dia tsy mba mandaitra mihitsy izay ataony.

(Mbola hotohizana)

ka. Noh nifaneni ny voala tory ny

Nefa i ray mitu Samy no ravoravo voalavo. nandry a

Raha mona m hy ireo, tsy ho n izao Sa na adala nifamak tena an irery, na diana ts Nony elz intsony herin-ts angaha Rabenar ny vozon tapitra tamin' n

Nony handry t koa nile 19 Nove narivo, e pidiriny fivadiha sento sy izany fanamar lisy tsika

Nody dia gaga Andrian voalaza alin' ny olona na dra raha hy, fony rahan' n na. In-t nandeha voalohar hitra. Ti

21/11/94